

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2007-2-38
Karar Sayısı : **07-27/249-84** (İlk İnceleme)
Karar Tarihi : 22.3.2007

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler : Tuncay SONGÖR, Rifki ÜNAL,
Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI, M. Sıraç ASLAN,
Süreyya ÇAKIN, Mehmet Akif ERSİN.

B. RAPORTÖR : Ümit Nevruz ÖZDEMİR

C. ŞİKÂYET EDEN : T.C. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı
Tüketicinin ve Rekabetin Korunması Genel Müdürlüğü
Eskişehir Yolu 7. Km, ODTÜ Karşısı, No:154, Ankara

D. HAKKINDA İLK İNCELEMİYAPILAN : -Merkez Dağıtım Pazarlama San. ve Tic. A.Ş.
Fatih Mah. Hasan Basri Cad. 34885 Samandıra/İstanbul

E. DOSYA KONUSU : **Merkez Dağıtım Pazarlama Sanayi ve Ticaret A.Ş.’nin gazete bayilerini kontör satmaya zorladıkları iddiası.**

F. İDDİALARIN ÖZETİ : T.C. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Tüketici ve Rekabetin Korunması Genel Müdürlüğü (Bakanlık) tarafından gönderilen yazıda, Merkez Dağıtım Pazarlama San. ve Tic. A.Ş. (Merkez Dağıtım) tarafından sayıları 20.000’in üzerinde olan gazete bayilerinin satın aldıkları gazetelerle birlikte fatura karşılığında belirli miktarda telefon kontörü almaya zorlandığı ve kontör almayan veya üç gün içinde bedelini ödemeyen bayilere gazete verilmeyeceği baskısının yapıldığı iddialarına yer verilerek; konunun incelenerek gereğinin yapılması ve sonucu hakkında Bakanlık’a bilgi verilmesi talep edilmektedir.

G. DOSYA EVRELERİ : Kurum kayıtlarına 19.1.2007 tarih 484 sayı ile giren başvuru üzerine Merkez Dağıtım ve Doğan Dağıtım Pazarlama Satış ve Pazarlama A.Ş. ’den (Doğan Dağıtım) 8.2.2007 tarih ve 487 ile 488 sayılı yazılar ile bilgi talep edilmiştir. Doğan Dağıtımın cevap yazıları 22.2.2007 tarih ve 1309 sayı ve 7.3.2007 tarih ve 1725 sayı ile Merkez Dağıtım’ın cevap yazısı ise 6.3.2007 tarih ve 1646 sayı ile Kurum kayıtlarına girmiştir. Bunun üzerine yapılan inceleme neticesinde hazırlanan 13.3.2007 tarih ve 2007-2-38/İİ-07-ÜNÖ sayılı İlk İnceleme Raporu, 19.3.2007 tarih ve REK.0.06.00.00-110/96 sayılı Başkanlık önergesi ile 07-27 sayılı Rekabet Kurulu toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖRÜN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda; başvuruya ilişkin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun kapsamında herhangi bir işlem tesis edilmesine gerek olmadığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Yapılan İnceleme

Bir Ciner Medya Grubu kuruluşu olarak 2.9.2002 tarihinde kurulan Merkez Dağıtım, Dinç Bilgin Grubuna ait Birleşik Basın Dağıtım A.Ş.'yi devralması nedeniyle Türkiye'deki en büyük iki dağıtım şirketinden biridir. Merkez Dağıtım, gazete dağıtımı, dergi dağıtımı, medya dışı ürünlerin dağıtımının yanı sıra dağıtımı yapılan ürünlerin pazarlanması alanlarında faaliyet göstermektedir.

Merkez Dağıtım, Ciner Medya Grubu yayınlarının, Çukurova Yayın Grubu gazete ve dergilerinin, Cumhuriyet, Star, Yeni Şafak gazetelerinin, Lemay Yayın Grubu ve Doğu Grubu dergilerinin ve bunların dışında kalan birçok yayının dağıtımını yürütmektedir.

I.2. Değerlendirme

Bakanlık'tan gelen yazıda; Merkez Dağıtım'ın gazete bayilerini kontör almaya zorladığı, kontör almayan bayilere gazete tedarikinin durdurulacağını söylediğini ve bu anlamda gazete-dergi satışlarına kontör satışlarının bağlandığı iddiaları yer almaktadır.

"Bağlama" anlaşmaları 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddelerinde ele alınan bir konudur. 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin (f) bendinde "*Anlaşmanın niteliği ve ticari teamüllere aykırı olarak, bir mal veya hizmet ile birlikte diğer mal veya hizmetin satın alınmasının zorunlu kılınması...*" hukuka aykırı ve yasak olarak belirlenmiştir. Öte yandan, 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin (c) bendiyle de 4. maddeye benzer şekilde, bir mal veya hizmetle birlikte diğer mal veya hizmetin satın alınmasının zorunlu kılınması hukuka aykırı ve yasak olarak ifade edilmiştir. Dolayısıyla, dosya konusu eylem hem 4. hem de 6. madde çerçevesinde değerlendirilmiştir.

I.2.1. 4054 sayılı Kanun'un 4. Maddesi Bakımından Yapılan Değerlendirme

4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin (f) bendi açısından ihlal, anlaşmanın niteliği ve ticari teamüllere aykırı olarak iki taraf arasında yer alan bir anlaşma (yatay/dikey) ile üçüncü taraflar açısından rekabetin kısıtlanması veya sınırlandırılmasıdır.

Dosya konusu işlemde bu unsurların varlığı araştırılacaktır. 2002/2 sayılı Tebliğ'in 2. maddesinde "*Üretim veya dağıtım zincirinin farklı seviyelerinde faaliyet gösteren iki ya da daha fazla teşebbüs arasında belirli mal veya hizmetlerin alımı, satımı veya yeniden satımı amacıyla yapılan anlaşmalar*" dikey anlaşmalar olarak tanımlanmıştır. Bu tanımdan hareketle, Merkez Dağıtım ile gazete satış noktaları arasında dikey bir ilişkinin var olduğu anlaşılmaktadır.

Öte yandan, Merkez Dağıtım'ın anlaşma içinde bulunduğu kontör satışı ve dağıtım alanlarında faaliyet gösteren üçüncü bir firmanın varlığı ve/veya böyle bir firmayla yapılan anlaşmanın varlığı ile ilgili herhangi bir bilgi mevcut değildir. Dolayısıyla, Merkez Dağıtım'ın dikey ilişki içinde bulunduğu satış noktalarını böyle bir firmayla çalışmaya zorlaması unsuru da oluşmamıştır. Dosya konusu olayda, Merkez Dağıtım'ın dikey ilişki içinde bulunduğu gazete-dergi dağıtım ağının en alt seviyesinde bulunan satış noktalarına karşı *tek taraflı* bir eylemi mevcuttur. Tek yanlı uygulamalar için prensip olarak hâkim durum koşulu aranmaktadır. Ayrıca, eylemin etkisi, Merkez Dağıtım'ın dikey ilişki içinde bulunduğu gazete ve dergi satış noktalarının içinde bulunduğu pazarda oluşmaktadır.

Yukarıda verilen açıklamalardan hareketle Merkez Dağıtım tarafından gerçekleştirilen eylemin 4. madde kapsamında değerlendirilebilecek bir eylem olmadığına kanaat getirilmiştir.

I.2.2. 4054 sayılı Kanun'un 6. Maddesi Bakımından Yapılan Değerlendirme

Bir eylemin hâkim durumun kötüye kullanılması kapsamında değerlendirilmesi için ilgili pazarda hâkim durumunda bulunan bir veya birden fazla teşebbüs bulunması ve gerçekleştirilen eylemin kötüye kullanma olarak değerlendirilebilmesi gerekmektedir.

Dolayısıyla, eylemin hangi piyasaları etkilediği önem taşımaktadır. Dosya konusu eylem gazete ve dergi satışlarına kontör dağıtım faaliyetlerinin bağlanmasını içermektedir. Bakanlık tarafından gönderilen yazıdan da anlaşılacağı gibi, Türkiye'de yaklaşık 20.000 gazete ve dergi satış noktası faaliyet göstermektedir. Bu satış noktaları, genellikle sadece gazete ve dergi dağıtım ağının bir parçası olarak faaliyet göstermekle kalmamakta aynı zamanda hızlı tüketim malları alanında da faaliyet göstermektedir. Bu nedenle etkilenen pazar hipotetik olarak gazete ve dergi satışını da yapan satış noktalarını ve bunların bütün faaliyetlerini içine alan bir pazar olarak varsayılabilir. Merkez Dağıtım tarafından gerçekleştirildiği iddia edilen eylemin varlığı kabul edilse bile, böyle bir pazarda gazete ve dergi satışı faaliyetlerinin tek başına rekabet koşullarını belirleme gücünden yoksun olduğu ve eylemin satış noktaları arasındaki rekabeti kısıtlamayacağı değerlendirilmektedir. Kaldı ki, Merkez Dağıtım'ın satış noktalarına karşı gücü olduğu varsayılacak pazar "gazete ve dergi dağıtım pazarı"dır. Dolayısıyla Merkez Dağıtım'ın bu pazardaki gücü ortaya konmalıdır.

Gazete ve dergi dağıtımı; yayınevi tarafından dağıtım şirketine teslim edilen mevkenin son satış noktalarında okuyucuya ulaştırılmasına kadar olan hizmeti kapsar. Dolayısıyla, gazete ve dergi dağıtım pazarı, dağıtım şirketlerini, ana bayileri ve *son satış noktalarını* da içine alır.

Merkez Dağıtım'ın gazete ve dergi dağıtımını yurt çapında gerçekleştirdiği ve karşı karşıya olduğu rekabet koşullarının yurt çapında homojen olduğu dikkate alınarak coğrafi pazar "Türkiye Cumhuriyeti sınırları" olarak kabul edilmiştir.

4054 sayılı Kanun'un 3. maddesinde hâkim durum "*Belirli bir piyasadaki bir veya birden fazla teşebbüsün, rakipleri ve müşterilerinden bağımsız hareket ederek fiyat, arz, üretim, üretim ve dağıtım miktarı gibi ekonomik parametreleri belirleyebilme gücü*" olarak tanımlanmıştır. Şüphesiz, Kanun'da bahsedilen pazar gücünün önemli bir göstergesi, tek başına yeterli olmamakla birlikte, teşebbüsün ilgili pazardaki pazar payıdır. Pazar payının belirlenmesinde hem satış miktarı (adet) hem de satış tutarları (ciro) kullanılabilir.

Dosyadaki bilgilere göre, tarafların sundukları bilgilere göre gazete ve dergiler için oluşan ortalama satış rakamları ve bu rakamların yüzdesel dağılımı aşağıdaki gibi oluşmuştur:

Tablo 1: Ortalama Günlük Net Gazete Satışları (Adet)

	2004	2005	2006
Merkez Dağıtım	(.....)	(.....)	(.....)
Doğan Dağıtım	(.....)	(.....)	(.....)

Tablo 2: Ortalama Günlük Net Gazete Satışları (%)

	2004	2005	2006
Merkez Dağıtım	(.....)%	(.....)%	(.....)%
Doğan Dağıtım	(.....)%	(.....)%	(.....)%

Tablo 3: Ortalama Aylık Net Dergi Satışları (Adet)

	2004	2005	2006
Merkez Dağıtım	(.....)	(.....)	(.....)
Doğan Dağıtım	(.....)	(.....)	(.....)

Tablo 4: Ortalama Aylık Net Dergi Satışları(%)

	2004	2005	2006
Merkez Dağıtım	(.....)%	(.....)%	(.....)%
Doğan Dağıtım	(.....)%	(.....)%	(.....)%

Yukarıdaki tablolardan da görüldüğü üzere gerek gazete dağıtımında gerekse dergi dağıtımında Doğan Dağıtım'ın Merkez Dağıtım'a karşı bir üstünlüğü söz konusudur. Bu bakımdan, Merkez Dağıtım'ın ilgili pazarda tek başına hâkim durumda olduğuna kanaat getirmek olanaklı değildir. Dolayısıyla, hem Merkez Dağıtım'ın ilgili pazarda hâkim durumda bulunmaması hem de eylemin rekabeti kısıtlayıcı bir etkiye sahip olmaması nedeniyle, şikâyet konusu uygulamanın 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında hâkim durumun kötüye kullanılması olarak değerlendirilemeyeceğine kanaat getirilmiştir.

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre; şikâyet konusu iddialara yönelik olarak, 4054 sayılı Kanun çerçevesinde önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine OYÇOKLUĞU ile karar verilmiştir.

22.03.2007 tarih ve 07–27/ 249–84 sayılı Kurul Kararı'na

KARŞI OY GEREKÇESİ

1. Dosya, “Merkez Dağıtım’ın gazete bayilerini kontör almaya zorladığı, kontör almayan bayilere, gazete tedarikinin durdurulacağına söylendiği ve bu anlamda gazete ve dergi satışlarına kontör satışlarının bağlandığı” iddiası ile ilgilidir.

2. 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesinin (f) bendinde, “Anlaşmanın niteliği ve ticari teâmüllere aykırı olarak, bir mal veya hizmet ile birlikte, diğer mal veya hizmetin satın alınmasının zorunlu kılınması...”, hukuka aykırı ve yasak olarak nitelendirilmiştir. Aynı şekilde, 6. maddenin (c) bendinde de, “Bir mal veya hizmetle birlikte, diğer mal veya hizmetlerin satın alınması...”nın hakim durumdaki teşebbüs tarafından alım satım şartı haline getirilmesinin, yine hukuka aykırı ve yasak olduğu belirtilmiştir.

3. Kurul Kararı’na esas teşkil eden İlk İnceleme Raporu’nda, şikayet konusu “eylem”, 4054 sayılı Kanun’un 4. ve 6. maddesi bakımından ele alınmış ve Merkez Medya tarafından gerçekleştirilen eylemin her iki madde kapsamında değerlendirilebilecek bir yönünün bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

4. Dosya bilgilerine göre, ilgili pazardaki iki dağıtım firmasından biri Doğan Dağıtım, diğeri ise Merkez Dağıtımdır. Gazete ve dergiler, iki dağıtıcıdan birini tercih etmek durumundadırlar. Doğan Dağıtımın genel olarak, hem gazete, hem de dergi satışları itibarıyla daha önde olduğu kabul edilse de, Merkez Dağıtım da, kendi dağıttığı birtakım gazete ve dergiler bakımından ilgili pazarda tek dağıtıcıdır. Dolayısıyla, bayilerin, gazete ve dergilerin birbirlerini ikame edip etmedikleri bilinmeden; herhangi bir gazete veya dergi tüketicisinin, istediği gazete veya dergiyi bulamadığında, kolaylıkla bir başka gazete ve dergiyi satın alıp almadığı hususu göz ardı edilerek, bir dağıtım şirketinin gazete bayilerini (satış noktaları) zorlaması gibi bir “eylem”, rekabet açısından ilgisiz kalınacak bir konu olmasa gerekir.

5. Yapılan şikayette, Merkez Dağıtım’ın, nihâi satış noktalarına, gazeteyle birlikte, belli bir miktar kontör de satmaları hususunda baskı yaptığı iddia edilmektedir. Mevcut bilgilere göre, dağıtıcı teşebbüs, gazete bayilerinden gazete ve dergi ile birlikte, belli miktarda kontör almalarını, kontör bedellerinin de, üç gün içinde ödenmesini istemektedir. Yapılan Ön İnceleme’den hareketle, ilgili pazar, ilgili ürün, dağıtıcılar ve satış noktaları hakkında yeterli bilgi toplandığını söylemek zordur. Mevcut uygulamanın, ilgili pazarda ne ölçüde yaygın olduğu hususu üzerinde de yeterince durulmamıştır. Ayrıca, dağıtıcı teşebbüs ile gazete bayileri veya satış noktaları arasındaki anlaşmaların niteliği veya özellikleri üzerinde herhangi bir inceleme yapılmamıştır. Dolayısıyla, yapılan dikey anlaşmaların, ilgili ürünün, ilgili pazarın ve bu pazarda faaliyet gösteren teşebbüslerin özellikleri,

07-27/249-84

rekabetçi açıdan, yeterince bilinmeden, bu özellikleri bilmek için yeterince araştırma yapıp bilgi toplanmadan varılacak sonuç veya alınacak karar eksik olacaktır.

6. Hal böyle iken, Kurul, şikâyet konusu iddialara yönelik olarak 4054 Sayılı Kanun çerçevesinde herhangi bir işlem yapılmamasına ve dolayısıyla şikâyetin reddine karar vermiştir. Halbuki, yapılacak bir ön araştırma ile, konu vuzûha kavuşturulabilirdi.

Sözünü ettiğim gerekçelerle, alınan Karar'a katılmıyorum.

Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Kurul Üyesi